

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:
A kiadóhivatalban átveve:
Egész évre . . . 6 frt — kr.
Negyedévre . . . 1 > 50 >
Helyben na. noz. aráva:
Egész évre . . . 8 frt — kr.
Negyedévre . . . 2 frt — kr.
Vidékre postán szállítva:
Egész évre . . . 10 frt — kr.
Negyedévre . . . 2 > 50 >

Megjelenik mindennap, a hóféli és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáczai-utca 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadása, a vagy megőrzésére nem vállalkezik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, decz. 3.

Ki lesz a győztes?

(B. G.) A tegnapi nap, helyesebben Bánffy Dezső nagy meglepetést szerzett Magyarországnak. A vám és kereskedelmi szerződést a magyar kormány Ausztriának felmondta, utalva a vám-szövetség 23-ik szakaszára, mely szerint:

»Eme vám- és kereskedelmi szövetség 1888. évi január 1-től 1897. évi december 31-ig terjedő időtartamra kötött és ha föl nem mondatik, a következő tíz évre és így tovább tíz évről tíz évre folyton fennállónak ismertetik el.«

Ennyi a rövid tényállítás, de hogy ez a pár szó mily rendkívüli fontosságú Magyarországnak gazdasági életére, azt csak akkor fogjuk kellőleg megérteni, ha egy kissé megvilágítjuk, hogy mi lesz ennek legnagyobb valószínűség szerinti következménye.

Bánffy Dezsőről megszokta a világ, hogy váratlan sakkhúzásaival lepi meg az országot. Jövő év január 11-én lesz két éve, hogy elfoglalta a miniszterelnöki széket. Addigi működése és észtehetsége után még a legvérmesebb kormánypárti sem merte volna hinni, hogy uralma egy-két hónapnál tovább tartson. S mit láttunk? Bánffy azon vakmerőségével, mely korlátolt tehetségre vall, egymásután csavarta ki az ellenzék kezéből annak legnagyobb fegyvereit. Az Agliardi ügyben, jól lehet vereséget szenvedett, mégis sikerült elhíttatnie sokakkal, hogy a győzelemnek látzata őt illette.

Ausztriában kivánták, ne kutassuk ki

vagy kik, a kvótának magyar részről való felemelését; Bánffy, hogy állását megtartsa, hallatlan erőszakoskodások és jogtiprások után olyan többséget hoz be a parlamentbe, mely impozáns voltánál fogva szintén megfélemlíti még magát a szabadelvű pártot is.

A vám- és kereskedelmi szerződés eltörlését sürgetik; Bánffy felmond, s ezzel kivette az ellenzék kezéből annak egyik legnagyobb fegyverét. Tagadhatja-e bárki is ezután, hogy nem védelmezte meg elég gyorsan a nemzet érdekeit? Hogy e lépése sem felel meg az alkotmányosság, a parlamentarizmus követelményeinek, azon senki sem csodálkozik. Kossuth Ferencz tegnapi interpellációjában jogosan hányja szemére, hogy a törvény világos rendelkezése ellenére már a felmondás előtt tárgyalásokat folytatott Ausztriával annak megújítása miatt. De ez most mellékes.

Mert Bánffy Dezső nem azért mondta fel a kereskedelmi és vám-szerződést, mintha Magyarország csakugyan szakítani akarna Ausztriával, hanem azért, hogy az ellenzék támadásait egy ügyes sakkhúzással kiparirozza.

Mi lesz e felmondás következménye?

Ha az osztrák lapokat csak egy kissé figyelemmel kísérjük pár hónap óta, lehetetlen volt észre nem venni azon tendenciózus nagyhangú cikkeket, melyek mind uni sono igyekeztek bebizonyítani, hogy Ausztriának tulajdonkép semmi érdeke, hogy Magyarországgal szoros gazdasági összeköttetésben legyen. Ha mi nem küldjük el Ausztriába a magyar lisztet, a magyar sertést, a magyar búzát, a magyar gyapjút, kapnak ők a helyett orosz, oláh,

sőt amerikai, indiai búzát, gyapjút stb. Sőt ez még előnyösebb lesz rájuk nézve, hisz köztudomásu, hogy a világ-piacz óriási versengése miatt pl. az orosz búza olcsóbb mint a magyar. — Magyarországgal ne törődjünk, kiszívtuk évszázadokon át leggazdagabb ereit, forrásait, most ellökhetjük, mint a kicsafart citromot. Magyarországot tönkre tesszük, mert az nem lesz képes értékesíteni nyers termékeit külföldön sehol, mert a konkurrenzia és a börze a már ugys minimumra lenyomott búza stb. árakat nem fogja emelni a magyarok kedvéért; de meg, mivel a léghajót még fel nem találták, kénytelenek termékeiket a mi határainkon átvinni, hogy a világ-piaczra juthassanak.

Ilyen s ehhez hasonló állításokkal igyekeznek az osztrák sajtó megnyerni a közvéleményt. Jól tudják ugyan, hogy ez állítások a nemzetgazdász bonczkése alá véve, majdnem teljesen tönkre mennek. Mert Magyarország még most is, sőt előreláthatólag még évtizedeken keresztül »par excellence« földművelő s állattenyésztő állam, melynek ereje s hatalma a jó terméstől függ legelső sorban. Már pedig, feltevé, hogy Magyarország csakugyan nem lenne képes értékesíteni saját termékeit külföldön s így a közmondás szerint saját zsirjába fulladna be, mi lesz ennek közvetlen következménye? Egyszerű a felelet: Magyarország elszegényedik, tönkre megy. Már pedig mit ér akkor a 35 vagy 43 százalékra felemelt kvóta, ha az csak papiroson van meg, de behajtani nem lehet. Nem mondjuk, hogy eleinte nem lehet. Hiszen, ha az adóprés jól működik, sokat tehet, hogy közeli példát vegyünk,

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Az életmentő.

HELLER EDVÁRD után: SIMPLEX.

- Mártha! Mártha!
- Hagyj nekem békét! Ereszsz!
- Segítség! Segítség!

De már késő volt, az anya nem tudta megakadályozni, hogy szilaj erővel át ne lódítsa magát a korlátokon.

Egy hangos loccsanás és minden elcsendesült. Az öreg nő szájátva maradt a helyén és kimeredt szemmel bámult bele a sötét vízbe. Egyetlen élő ember nincs az egész hidon.

— Segítség. Emberek!

Végre alakok jelentkeznek mindkét irány felől. — Az én Márthám, Istenem, odaugrott, oda ni! épen ebben a pillanatban!

Valaki rögtön átlátott a helyzetet s kalapját és rokkját levette a kövezetre, vakmerő biztossággal ugrotta át a mellvédet.

Ismét egy loccsanás majd meg aztán egy sötét továbbzó tömeg most meg kettő, száz szempártól követte.

— Oh brávo! Megfogta! Kemény munka! Ilyen hidegben! De vajjon, hogy fognak kivergődni?

Ez mindenestre nehezen ment: a folyó e helyt a belvárosban meredek falak közé volt szorítva, a legközelebbi lejáró pedig legalább is száz lábnyira a hídól. Ugy látszott a

mentőnek tudomása volt arról, mert arra felé vette biztos irányát. — Orvost! Orvost! — kiabált felfelé lihegő hangon.

— Jelen! Csendült vissza a hang. Egy fiatal ember vágta magát keresztül a felszapordott tömegben, mely felizgatva a lejáró felé tolakodott s azon hömpölygött lefelé.

Itt sem volt azonban könnyű munka partra szállni, de végre is sikerült. Az orvos mindjárt a rakodón kísérleteket tett a felélesztésre s midőn kijelentette, hogy sikerült, viharos éljen tört ki rá odafenn.

Az öreg nő aki eddig a tömeggel ragadtatta magát s hangtalanul meredt maga elé, most jajveszékélni kezdett s ijedten csinált helyet neki mindenki, lévén ő a legközelebbi hozzátartozó. Így jutott a lejárathoz s midőn már lent volt, éppen akkor nyitotta fel Mártha a szeméit.

— No de ide hallgass most te gyermek! Soha ilyet! S még hozzá az új kalapban! Ha mondom: Maga meg az ur nézze, hogy feljőjön, mert még valami bajt kap, ebben a hüvös időben.

Róbert akkor már fenn volt és sietve tört keresztül a tömegben, mely őt körül fogta és ünnepelte. A sétakocsik közül nem egy, melyeknek gazdáit a kíváncsiság csalogatta oda, szolgálatkészzen állott elő.

— Megtisztelés rám nézve — mondá a kocsis. De hol az ön kabátja és kalapja uram?

— Hagyja csak. Töltés utca 18!

* * *

Másnap, épen vasárnap volt. Róbert még 9 órakor is ágyban volt, édesen elnyújtózva. Ugy látszott, hogy az éjjeli fürdő cseppet sem ártott meg neki, mit sem érzett a hűlésből. Órája sértetlen maradt, a zsebtartalmának többi részei közül csak a tárcza rongálódott meg egy kissé, a komisz civiliznek pedig csekélység volt az egész. A mi a kabátot illeti, ez ugyan hamarosan talált magának pártfogót, de nem is maradt ám benne egyéb néhány ártatlan levélnél.

Ah! milyen kejes puhán feküdt is ő előtte. Egy ember élet, ez még sem amolyan hitvány rongydarab, s milyen ritka eset, hogy az ember dolog közben alkalmat talál olyasmit érezni, hogy a mit tett, az megérdemelte a fáradságot azt más legalább is nem csinálhatta volna jobban utána. Halál! Piha, ezer ördög! De most újra él. Az ostoba liba! Persze, afféle szerelmi história. Ilyenkor az effajta fürdő csupa haszon észre téríti az embert. Mi is történt hát Istenem? Végre is odajutunk ki, hogy nem vesszük fel az ilyesmit mindig tragikusan. — Majd meg kaczagnia kellett az öreg nő felett mert bármilyen közönséges valami, egy megmentett leányra azon melegiben rázsembelni, hogy új kalappal ugrott bele a vízbe — mégis csak nevetséges volt az, még pedig nagyon.

Igazi élvezettel nyújtóztatta ki tagjait. Az ő sógora minden filozófiája mellett is nagy számár most az egyszer bebizonyult. Csak nemrégiben prédikálta, hogy minden emberi cselekedet önzésből fakad, csakhogy a cselekvő

éppen tegnap hallottuk a nagyváradi pénzügyigazgatói jelentésből, hogy ez év november havában, Nagyvárad városában kerek 50,000 frttal több adó folyt be, mint tavaly e hóban, pedig a búza ára nem emelkedett, sőt ellenkezőleg; jó termés nem volt; sertésvész pusztított, a tavasszal rossz időjárás volt, elemi csapások az ország legnagyobb részében és Biharmegyében is milliókra menő kárt okoztak. A nedvdús szőlőfürt prés alatt gyenge nyomás következtében is jól ereszt a bort, de a törkölyt már jobban meg kell szorítani, hogy bor jöjjön belőle. Nagyon erős nyomással pedig a még látszólag üres gerezdből is lehet kisajtolni egy-két cseppet, de csakhamar eljön az a perc, mikor bármily óriási sajtolás dacára sem lehet kényszeríteni az összeragadt kocsányt, hogy levelet eresszen.

Nem frázis az, hogy Magyarország a tönk szélén áll. Jól tudja ezt az osztrák csak azért hirdeti oly nagyhangon, hogy neki nincs szüksége a vámszerződésre, hogy a magyar megijedve az általuk festett kép sötétségétől, könyörögni jöjjön majd a megújításért. Már pedig a hol a győző diktálja a béke pontjait, ott jaj a legyőzötnék. Büszkén veri mellét Bécs: mi lesz belőled Magyarország, ha én megtagadom tőled pénzkölcsönmet, honnan veszel pénzt? Külföldről? De hiszen ott csak az én garanciámra kapsz pénzt.

Badeni ezek tudatában nem igen ijedhet meg a magyar kormány felmondásától, mely anélkül is természetes következménye Glanz báró osztrák kereskedelmi miniszter három hét előtt tett nyilatkozatának.

Előrelátható tehát, hogy a harc pár nap múlva kifog törni. A hadüzenet megtörtént. Most már csak az a kérdés ki fog győzni? A magyar parlamentnek is van egy két erős fegyvere, mint pl. hogy mi lesz a bécsi és osztrák iparral, ha annak legnagyobb piacza, Magyarország megszűnik vevő lenni, de ez nem elég.

Magyarországnak szüksége van a vámszerződésre, ha nem is éppen a jelen

alakjában, de szüksége van arra Ausztriának is.

Mindenesetre erős küzdelem lesz s előreláthatólag Ausztria lesz — mint mindig a győztes. A magyar parlament hatalmas többsége könnyen hajlítható. Ott csak parancsolni kell.

Csak az a kérdés: nem fog-e Bánffy a csata hevében elbukni? mert az igaz, hogy az üres tők, ha lemerítik is a viz alá, újra felbukik, — de viszont az sem tagadható, hogy ha szétapritjuk az egyes darabokat hamar megemészti a kis halak is.

Mi lesz Apponyi mandátumával?

Az ország figyelme most azon igaz az ország válságtól a működése felé irányul, mely arra lesz hivatva, hogy gr. Apponyi Albert jászberényi mandátumának, melynek tisztaságát a kormánypárt kétségbevonta, a sorsa felett döntsön. Ez a testület a kilenczedik igazoló bizottság, mely a következő tagokból áll: Issekutz Marcell, Kovács Pál, Meskó László, Molnár Béla, Molnár János, Simó Lajos és Szivák Imre.

A »Pester Lloyd« a titkos szerződésről.

Bánffy miniszterelnök nem volt abban a helyzetben, hogy Polónyi interpellációjára megfelelhett volna; ezért az érdemleges választ máskorra halasztotta. És ez természetes dolog. Külügyekről levén szó, előbb meg kell beszélnie a választ a külügyek vezetőjével. Ennyit megtanulhatott ő az emlékezetes Agliardi-estből.

A »Pester Lloyd«, mint az utóbbi hetek mutatták, nincs annyira kötve, hogy el ne mondhatta véleményét. El is mondja tegnapi vezércikkében.

Ezt a cikket érdekessé teszi az, hogy a trónbeszéd hibái közé sorolta a Lloyd azt is, hogy hallgat a külügyekről. Kormánykörökben ezt várták, hogy azt rektifikálni fogja. Éppen nem tette, — úgy látszik, nem is fogja. Véleményünket, mely csaknem az egész világ meggyőződése, — írja a Lloyd — nyíltan meg-

gondoltuk és nem is látunk rá okot, hogy az eredménytelen vitát tovább folytassuk. Abban pedig, hogy a miniszterelnök sietett kijelenteni, hogy a magyar törvényhozásnak joga van tárgyalni a külügyi kérdéseket, az ő fejtegetései helyes voltának megerősítését látja.

Polónyi kíváncsisága — írja a Lloyd — nem lesz teljesen kielégítve. Két idegen nagy hatalomnak szerződését, melyet még most is titokban akarnak tartani, nem terjesztheti a kormány a Ház elé a hatalmak érzékeny megsértése nélkül. — Arra a kérdésre sem felelhet meg a miniszterelnök, hogy fog-e fenn olyan jelenség, mely a béke megzavarására engedne következtetethetni? Még ha mi lennénk is — szerencsére nincsenek — ilyen jelenségek, akkor sem kürtölhetné világgá azokat.

Magáról a hirhadt titkos szerződésről pedig a következőket írja Falk lapja:

Az interpellációk igazi magvát tehát látszólag teljesen haszontalan takarókból kell kihámozni, a mag pedig az: van-e a magyar kormánynak tudomása a sokat hánytorgatott semlegességi szerződésről, mikor nyert erről tudomást s hogy összeegyeztethetőnek tartja-e a »hátagmegetti biztosítást« az osztrák-magyar német szövetség határozományaival és szellemével? A mi azt illeti, tudta-e a magyar kormány azt, hogy Német- és Oroszország semlegességi szerződést kötöttek egymással? Azt mondjuk igen! Bizonyos, hogy tudta Bánffy, vagy ha ő nem, úgy előde, hogy a semlegességi szerződés vala mikor létezett, de sem a magyar, sem pedig a közös kormány nem tudott róla akkor, mikor még érvényes volt.

Addig míg Bismarck állásban volt, a német-országi megegyezés fennállott s ezalatt az osztrák-magyar monarchia előtt szigorúan őrzött államtitkot képezett, midőn pedig Bismarck távozott, a szerződés megszakadt, mert lejárt, de meg nem újított s csak miután érvénye megszűnt, tettek róla leplezetlen jelentést kormányunknak, már mint történeti tényről.

Már most nem tudjuk, képes lesz-e a miniszterelnök olyan megszorítások nélkül, mint mi, előadni, de épen mert nem tudjuk, kellett azt a történelmi igazságot a diplomácia ködétől megszabadítani. Ne legyen a legkisebb kétség sem afelől, hogy Bismarck a szövetséges monarchia háta megett Oroszországgal pakált. Hogy vajjon egyezik-e ezen semlegességi szerződés az osztrák-magyar-német szövetség rendeltetése és szellemének — ez Polónyinak

nincs ennek tudatában. Ostoba história! Hiszen ő csakugy találomra ugrott a vízbe egész ösztönszerűen, minden számítás és célzat nélkül. Hol van itt az önzésnek még csak nyoma is? Fülöp pirulna, mint egy bakfis, ha nem így volna. Hja! ha azért tette volna, hogy ezzel eldicsekedjék, hogy mentő érdmet, vagy más ilyet kapjon! De hisz erről szó sincs! Ellenkezőleg, mindent elkövetett, hogy a rávezető nyomokat eltüntesse, ime: a kocsisnak adott 3 márkát, hogy lakását elhallgassa a subancznak meg ilyen bókot: Ezer menydörgős mennykő és istennyila! vigyázz magadra, el ne járjon a szád! Értetted? Egy léleknek sem volt szabad tudni a dologról. Ezt szánta ő a maga jutalmának a maga öntudatát. — Ez csak nem volt egoizmus?

Egyébiránt hátha a kicsikének . . . ? Ez nem is volna olyan rossz. A legmélyebb titok! Szinte érezte, hogy mint csókoltta meg őt viszonozás fejében. Hisz ilyenformán szoktak szeretni a nők . . .

De ekkor kopogtatás hallatszott s belépett egy mentőféle.

— Bocsánat hadnagy uram, itt hozom a kalapját és rokját.

— Lánczosadta! hogy jutott az magához? Hisz a kocsisnak megmondtam a legszigorubbán . . .

— Itt a zsebben vannak egyes levelek s az Ön czimén, bocsánat hadnagy ur!

— Ostoba história! Nem akarom, hogy tudják. E szerint vannak levelek, melyeket is-

mernek s a lapokban most minden haszontalanság benne van. Nem akarom, hogy tudják: értette?

— Megbocsájt a hadnagy ur, de kötelességem volt a rendőrségnél jelentést tenni s azonfelül még kérnem kell önt a további részletek iránt . . .

Itt már nem segített a hadnagyon az elmentmondás. Csak gyónt egyre-másra, mint ahogy a gonoszlevő az ő vallomását. Csak azt tagadta állhatatosan, hogy maga életveszélyben forgott volna s hogy a nőnem is mocszant, hisz ha vele nem tudott volna tovább hatolni, még akkor is legalább tiszter s a legkedélyesebben meglehetne volna az utca lejáróig.

— No de kész vagyunk már?

— Parancsára, hadnagy ur, Isten Önnel!

— Isten velem!

Szitkozódva kezdett az öltözéshez. Ime idejutottunk! A magántitoknak hát vége, amiért a kicsikének bele kellett volna szeretnie. Csak a sógor számár volta, csak ez maradt érintetlen, ahogy azelőtt volt. Az igaz számára! A kárba ment tárgyak is bosszantották már, no meg a kocsisnak adott tallér. Hisz különben sincs tömve deegszre az ember bugyellárisa.

Három napi szobafogság?! Ez igazán borzasztó ostoba dolog. Bár a civilizált ruhában való járkálást csak nemrég is megszigorították — ilyen esetben mégis csak szemet kellene hunyia az ezredesnek, legalább félszemmel. Buta helyzet! S különben is — no de ördög vigye!

De hát éppen ma kellett volna a kicsiké-

vel a Varietéba mennie! Még írásra való ideje sem volt, az meg csak nem járja, hogy legényét utánnaküldje az üzletbe! Lehetséges, hogy ezzel az egész viszony felbomlik. Hiába, a nők már csak ilyenek.

A mentő érdmet, no azt megígérte az ezredes s még azonkívül az a rémséges — sok szép, cizcomás beszéd, Bum bum! Sovány vigasz s unalmas mulatság!

Most belép egy suhancz. Itt egy helybeli levél hadnagy ur! A hadnagy ur gonoszul mosolyog, hisz az irás nagyon is nőies. Ezt rögtön felismerte, de hát nem a kedvestől jött. Ki irt tehát? Távozót int a gyerekek és olvassa:

Tisztelt hadnagy ur! bizonyára a legjobb nézete szerint tette a mit tett s annyiban őszintén le volnék Önnel kötelezve. De ép az a baj, hogy azzal, hogy élek, semmiképp sem könnyített rajtam, épen igazában ez a szerencsétlenségem s ezért tettem én is amit tettem. Ime ön nekem ajándékozott három gondterhes napot s nekem meg kellett ígérnem a lelkiatjának, hogy nem megyek újból neki a víznek, ami végre is a legbiztosabb s nem is oly fájdalmas. Halmom azonban mégis csak meg kell, mert nem tudom hova lett az apja gyermekemnek. Óh! uram, hadnagy uram, nehéz az élet s a meghalás nem kevésbé, de az legalább rövidebb. E sorokat csak azért írom, hadd tudja meg Ön, hogy ma éjjel a vonat alá vetem magam s azon pár óra alatt a mi még hátra van nem gondolok Ön felől semmi rosszat, mert

szóló válasz — azt mondjuk, hogy nem! Nem hozható az összhangba a Bismarck-Andrássy-féle védelmi szerződésnek sem szó szerinti való szövegével, sem pedig annak szellemével.

Szóveggel azért nem, mert ez azt követeli, hogy Németországnak bennünket az Oroszország által ránk kényszerített háború esetén teljes erejével támogatnia kell; az orosz-német semlegességi szerződés pedig Németország jóindulatú semlegességét biztosítja Oroszországnak akkor, ha ez a támadó szerepét nyakunkba kényszeríti. A szellemével pedig azért nem egyezik, mert az kikötheti a hűséget és megbízhatóságot, holott a mit Bismarck tett, az egyszerűen csalás. Ezt annál leplezetlenebből konstatáljuk, mert a német birodalmi gyűlésben a német liberálisok és konzervatívok táborából Bismarck védelmére sőt dicsőítésére hangok emelkedtek.

Abban tökéletesen egyetértünk a miniszterelnökkel, hogy az egészségesebbnek most márcsak történelmi és nem politikai jelentősége van. Az árulás megbukott Bismarck uralmával egyidőben. A német politika már nem a volt Bismarck-féle törbe csaló és orgyilkos politika többé. Maga az a tény, hogy az orosz-német szerződés meg nem újított s Bismarck czikke felől a német kormány információt küldött, elég világosan beszél a tettek beszédéhez Hohenlohe kancellár és Marschall báró államtitkár különösen is megadták a szükséges kiegészítést. A rosszabbik esetben sem volna tehát okunk bizalmatlankodni, mert tudjuk, hogy egy gombostűnyivel sem adunk többet Németországnak ezen viszony mellett, mint az mi nekünk; hogy Németország nem kevésbé van a mi barátságunkra és szövetségünkre ráutalva, mint Ausztria-Magyarország viszont; egészen eltekintve attól, hogy az ellentétek közöttünk és a kettős szövetség hatalmai között nincsenek egy cseppel sem jobban kiélelve, mint Németország s ugyanezen hatalmak között.

ORSZÁGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

Budapest, decz. 3.

Elnök: Szilágyi Dezső.

Jegyző: Lakatos Miklós, Molnár Antal, Eszterházy Kálmán.

A kormány részéről jelen vannak: Bánffy miniszterelnök, Perczel, Wlassics, Dániel, Darányi.

Elnök: az ülést 1/3 1 órakor megnyitván, ismét egy csomó képviselő neveit olvassa fel,

habár igen félek is magamban, hogy most újból s még keservebb próbán kell átesnem, de még sem vélekedhetem Ön felől másképen, mint, hogy valami jót akart velem cselekedni. üdvözlöm Önt tisztelő hiva:

Lendvay Mártha.

Róbert talpra ugrott. Az Isten szerelméért mit tegyek? Fusson a pályaudvarokra? Mi lesz? Riadó! Pályavizsgálat! S ki tudja még micsoda? Azután meg: hol és mikor akarja ez a lány elveszteni magát?

Hova menjen?

De minek is tegyen valamit? Hogy három gondterhes nappal ajándékozza meg a szegény teremest? — — —

Három bajtárs jelentkezik e pillanatban Róbert lakásán, nyilván azért, hogy társaságukkal szórakoztassák őt. Ezeknek nem tudott a fejébe menni, miért fogadja Róbert oly mély szomorúsággal és lemondással a szoba fogságot és derekasan megmósdatták és megszurkálták társukat, mondván, hogy igen egészségére válik az embernek az, ha fiatal lányok után futkos s olyan nagy stílusban teszi ezt, mint ő. Sőt még a viznek is neki megy!

Mikor aztán ugy 12 órafelé elkotródtak, Róbert zokogva rogyott oda ágyára s így feködt ruhástul — mindenestül, mig csak meg nem virradt, folyton rémképektől üldözötve. . . . Este azután benne állott a leány öngyilkosságának leírása az ujságban.

A mentők értését sohasem volt kedve Róbertnek viselni.

akik incompatibilis állásukról lemondtak. A többek közt Weisz Berthold, aki a honvédelmi és hadügyminiszterrel levő szerződéses viszonyból kilépett.

Elnök: azután felolvassa a bizottságok megválasztott elnökeit és jegyzőit.

Folytatták azután a bíráló bizottságok ama tagjainak eskütételét, a kik tegnap nem voltak jelen. A tegnap hiányzottak közül ma is sokan távol voltak. Akik jelen voltak: együttesen tették le az esküt.

Perczel Dezső belügyminiszter egy jelentése után Dániel Ernő báró kereskedelmi miniszter benyújtja a kereskedelmi miniszterium 1895-ik évi működéséről szóló jelentését.

Ennél a jelentésnél érdekes incidens támadt. A miniszter ugyanis kérte, hogy a beadott jelentést nyomassák ki s egyuttal átadott egy horribilis nyomtatott vastag könyvet a teremőrnek, ki odavitte Szilágyinak. Szilágyi kezébe veszi, nézi, nézi, aztán odaszól a miniszternek:

— Minek nyomtassuk ki ezt a jelentést? Hiszen ki van már nyomtatva!

— Ki ám — szól bele Vörös László államtitkár — de csak egy példányban.

Igy hát mégis elhatározták, hogy ki kell nyomtatni.

A pénzügyi bizottság ülése.

A képviselőház pénzügyi bizottsága Tisza Kálmán elnöke alatt ülést tartott, melyen az indennitást vette tárgyalás alá. Hegedüs Sándor előadó elfogadásra ajánlotta a javaslatot, utalva arra, hogy az adott viszonyok közt csak helyeselhető az, hogy a kormány négy óra kér felhatalmazást, mely különben is hatását veszti, ha a budget meg lesz alkotva.

Gullner Gyula nem szavazza meg a javaslatot, mely bizalmi kérdés.

Komjáthy Béla szintén bizalmi szempontból ellenzi a javaslatot, bár elismeri, hogy a kormány kényszerhelyzetben volt, midőn azt előterjesztette, de ezt a helyzetet maga a kormány okozta, midőn az országgyűlést feloszlatta. Kossuth és Justh ugyanez értelemben nyilatkoztak.

Azután a többség elfogadta a javaslatot. Hegedüs Sándor, a pénzügyi bizottság előadója, beterjeszti a pénzügyi kizottság jelentését az indennitire nézve. Kéri annak a hét-fői napirendre való kitűzését.

Elnök ily értelemben kimondja a határozatot.

Ezután megválasztották a felirati bizottság tagjait, kik a következők:

Andrássy Tivadar gróf, Berzeviczy Albert, Chorin Ferencz, Csáky Albin gróf, Emmer Kornél, Hegedüs Sándor, Láng Lajos, Lukács Béla, Matlekovics Sándor, Meltzl Oszkár, Münich Aurél, Papp Géza, Pulszky Agost, Radó Kálmán, Schnell Károly, Széll Kálmán, Teleki Géza, Tisza Kálmán, Tomasich Miklós, Vargics Imre, Vermes Béla.

Nagyvárad város közügyei.

Nagyvárad város közigazgatási bizottságának ülése.

Szokatlan hosszú és érdekes ülést tartott tegnap, csütörtökön délután Nagyvárad város közigazgatási bizottsága.

Az előterjesztett ügyek közt nem egy kiváltság fontossága volt s a bizottság tagjai is szép számmal jöttek össze tanácskozásra.

Jelen voltak: Beöthy László főispán, mint elnök, Sal Ferencz, Hoványi Géza, Rádl Ödön, dr. Grosz Albert, Némethy Károly, Sipo Orbán, Dús László, Fauszt h. pénzügyigazgái, Gyurkovits Kornél, dr. Berkovits Ferencz, dr. Bulyovszky József, Hlatky Endre, Huzella Gyula, Frankó Endre, Rác Mihály, dr. Grámm Károly, Mihály Adolf.

A polgármester havi jelentése.

A polgármester havi jelentésének a közegészségügy és közbiztonság november havi állapotára vonatkozó adatait már közöltük.

A jelentés többi adatára nézve közöljük a következőket:

A közadó befizetések elég jók voltak, amennyiben 55701 frt 14 kr folyt be novemberben, vagyis 5592 frt 73 krral több, mint az elmúlt év hason időszakában.

A kapitányi hivatal, mint I. fokú iparhatóság által a hónap folyamán 26 új iparjegy adatott ki: ugyanezen idő alatt megszűnt 3 iparüzlet.

A pénzügyminiszter válasza.

A jelentés kapcsán hozza a polgármester a közigazgatási bizottság tudomására a pénzügyminiszter leiratát, a melyben válaszol a felterjesztett féléves jelentésben előadott kívánalmakra.

A nagyváradai pénzügyi hivatalok összpontosítására nézve tudatja a miniszter, hogy a szükséges javaslat megtételére már utasította a pénzügyigazgatót.

A nagyváradai m. kir. adóhivatal nem emelheti első osztályúvá, mert csak nemrég határozta, kellő megfontolás után, az osztályozások tekintetében.

Abban az irányban, hogy a nagyváradai m. kir. adóhivatal váltópénztári jelleggel ruháztassék fel, a tárgyalást már megindította a miniszter.

A polgármester jelentését tudomásul vették.

Az iparos tanonciskola dícsérete.

Sipos Orbán kir. tanfelügyelő jelentésében felelmi, hogy meglátogatta a nagyváradai iparos tanonciskola néhány osztályát s teljesen kielégítő eredményt talált; a mulasztások száma is igen csekély.

Tudomásul vették a többi szakelőadók nemleges jelentéseivel együtt.

V.-Velenczén az elfajult Körös mederben emelt köpárhuzammú tárgyában a miniszter, Miskolczy Barna felebbezésének elutasításával, tárgyalás megtartását rendelte el. — Kiadták a polgármesternek.

A Czion templom-egylet az országos iskolai-alapból adandó 30,000 frt kölcsönért folyamodott a miniszterhez, aki véleményét kér a közigazgatási bizottságtól. A bizottság a kölcsön megadását véleményezi, mivel az egylet ingatlanai fedezik a kölcsön összegét.

Hasonlóan kedvező véleményt küld a bizottság a miniszterhez az orth. izr. hitközség kölcsön kamat-hátralékának haladéka tárgyában.

A megyei székház évi vizdíját 154 frtra szállították le.

A biharmegyei közokhánznál egy kementzét szándékoznak építeni, a melyben a kórházban összegyűlt elhasznált szalmát és rongyokat égetnék el. A városi tanács erre nézve a telepengedélyt bekívánta. Biharmegye alispánja azonban mefelebbezte a tanács határozatát s új tárgyalást rendelt el, a melyre az összes érdekelt szomszédokat meghívják.

Az ipartanácsba a közigazgatási-bizottság részéről Sztrill Ferencz és Laszky Ármint rendes, Grunwald Henriket és Mészáros Józsefet póttagokul beválasztotta.

Hosszabb vitát idézett elő a községi iskolaszék azon átirata, hogy a Szmekta György nyugdíjazásával megüresedett I. oszt. tanítói fizetésre, a mely évi 100 frt javítást jelent, Aberle Hermin 20 év óta szolgáló tanítónót választotta.

Sipos Orbán az iskolaszék határozatát feloldani javasolta, mert Aberle Herminnek V-öd éves pótlékjogosultsága van. Egy korábbi határozat szerint pedig I. oszt. tanítókká azok léptetendők elő, akik nem jogosultnak V-öd éves pótlékre. (Ilyen intézkedés már nem érvényes, mert az újabb törvény határozottan kimondja, hogy minden tanító és tanítónőnek megadandó az V-öd éves pótlék. Erre nem gondolt a bizottság?)

Németh Károly az iskolaszék határozatának jóváhagyását indítványozta.

Hlatky Endre pedig azon indítványt terjesztette elő, hogy keressék meg az iskola-

széket az iránt, miszerint a jelenlegi viszonyok tekintetbe vételével, terjeszse elő azokat az indokokat, amelyekre figyelemmel volt, mikor Alberle Hermint választotta I. osztályúvá.

Hlatky indítványát elfogadták s még néhány adóügy elintézése után az ülés véget ért.

Egy szerencsétlen leány története.

Körülbelül tizenöt éve annak, hogy Kauczner Antal öngyilkosságot követett el.

Kauczner a katonai ügyosztálynak vezetője volt s hivatali visszaélések miatt elakarták mozdítani, de szégyenérzete a halálba kergette őt.

Ennek a tragédiának tegnap folytatása volt.

Kauczner Gizella a szerencsétlenül járt városi hivatalnok fogadott leányát az ismeretes katasztrófa után az »Erzsébet« leányárvaházban helyezték el.

Két éve körülbelül annak, hogy az árvaházból Géczy Géza mérnökhöz állt be szolgálni.

A szerencsétlen sorsu leány nem tudott kibékülni önmagával, bántotta, hogy szolgálattal kell megkeresni kenyerét. Folyton levett és szórakozott volt, mi sejtetni engedé, hogy a leány beteg.

Különösen pár nap óta, nem tudni miokból oly különös magaviseletet tanusított, amelyből sejteni lehetett, hogy nem lesz jó vége.

Tegnap korán reggel eltűnt hazulról, keresték mindenütt, de nem találták meg.

Dél felé a Körös felé látták menni.

Kiszemelt magának az alsó gyaloghídnál egy helyet, a hol senki sem jár s felhasználván az alkalmat ekkor vetette be magát a Körösbe, hogy senki se tudjon rajta segíteni.

A víz és a zajgó jégtáblák mintegy 250—300 lépésnyi távolságra sodorták magukkal a szerencsétlent.

A surlódó jégtáblák egészen összetörték, s a Rimánóczy telepe alatt Seres Lajos és Kovács József munkások fogták ki. Azonnal hírt adtak a rendőrségnek s ezalatt a szerencsétlent ki talán még élt ekkor, a csikorgó hidegben, kint a körösparton hóba fektetve próbálták életre kelteni.

Mire a rendőrség és az orvosi segély megérkezett, a szerencsétlen már kiszemelt.

Egy szomszédos házba szállították, honnét aztán a hullaköcsi megérkezte után bevitték a bonczházba.

A szerencsétlen leány temetése holnap, nov. hó 5-én délelőtt fél 11 órakor lesz.

UJDONSÁGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

- Dj e z e m b.
- 4. A városi jog- és pénzügyi szakbizottságok együttes ülése d. u. 4 órakor.
 - 4. Nagyvárad város egészségügyi bizottságának ülése d. u. fél 4 órakor.
 - 5. A jogügyi bizottság ülése a városházán d. u. 8 órakor.
 - 5. Bihar megye kórházi választmányának ülése délelőtt 11 órakor.
 - 6. »Gyermekbarát« egyesület ülése d. e. 11 órakor a városházánál.
 - 6. Népszerű előadás dr. Tóth Mihály által a galvanizmusról az új polgári iskolában d. e. 11 órakor.
 - 7. Megyei közigazg. bizottság ülése.
 - 7. Biharvámegye közigazgatási bizottságának ülése délelőtt 10 órakor.
 - 8. Bihar megye tisztii nyugdíj bizottságának ülése, délelőtt fél 10 órakor.
 - 18. A Gyermekbarát egyesület közgyűlése.
 - 18. Arányi Frigyes hangversenye.
 - 20. Németh Sándor dr. Péchy élelmi sajtópera.

* Bihar megye segélye a régész-egyletnek.

A Bihar megyei régészeti és történelmi egyesület azzal a sajnos, nagyon szerény támogatással is, a melyben a társadalom részéről nemes, tudományos, hazafias működésében eddig találkozott, olyan eredményt ért el, hogy ma egyike a vidék legkiválóbb kultur egyesületeinek. Szép, díszes Muzeuma dícséri azok fáradozását, a kik lelkes vezetői, istápolói voltak ez egyletnek. Szüksége van azonban a jövőre is áldozatkészségre, buzgó munkásságra hatványozott mérvben, hogy a Muzeum építésével vállalt anyagi és erkölcsi kötelezettségeinek megfelelhessen. Az egyesületnek Biharvámegye évenként 200 frt segélyt szokott megszavazni, ez évben is kéri az egyesület Biharvámegyét, hogy ne vonja el további pártolását, anyagi segélyét. Hiszszük, hogy a megye nem is fogja meglagadni segélyét és legalább a multban nyújtott összeget ez évben szintén megszavazza.

* Hirlapiróbból kormányzó. Fényesebben még nem jutalmazták meg hirlapiró munkáját, mint ahogy ezt a napokban elhalt Napierrel. ki Mauritius kormányzója volt, Viktória királyné tette. Napier annak idején oly kitűnő távirati tudósítást küldött be a Timesnek az edinburghi herceg pétervári esküvőjéről, hogy ez az angol udvarnál is feltűnést keltett. Jutalmul Napiernek megengedték előbb, hogy elkísérje Welseley lordot Natalba, azután nemességet kapott, végre pedig kinevezte a királynő Mauritius sziget kormányzójává. Ilyen nagy becsületre tett szert Napier a királynő előtt, haláláról pedig az a lap, melynek munkatársa volt, még sem emlékezett.

* Biharvámegye költségvetése. A szeptemberi megyegyűlésen elfogadott 1897. évi költségvetést a miniszter jóváhagyási záradékkal ellátva jóváhagyta. A költségvetés szerint Biharvámegye közigazgatási, árva- és gyámhatósági pénztárának 1897. évi kiadásai 191,170 frtban, a bevételek ugyanennyiben vannak előirányozva. A miniszter kijelenti egyúttal, hogy a 164,426 frt állami javadalmazást, ha az állami költségvetést megszavazzák, havi részletekben utalványozni fogja.

* Imádkozó nemzet. Cleveland volt elnök nov. 4-én proklamációt adott ki az Egyesült Államok népéhez az »országos hálaadó nap« megtartása iránt, melyben kimondja, hogy az Isten imádás és kérés mindenkinek mint polgárnak »közös egyetértéssel« gyakorlandó kötelessége. Tessék az új-világot követni!

* Margitán, nov. 3-án ejtetett meg Morvay Tihámér főszolgabíró elnöklete alatt a községi képviselőválasztás, Bizalmi férfiak voltak: Dr. Buder Ferencz, dr. Sugár Bertalan és Mángel József. Az érdeklődés nem nagy volt. A választás 4 órakor ért véget. Beválasztottak: Sz. Szabó József, Bónyi Adorján, Kalós Jakab, dr. Sugár Bertalan, Friedmann Jakab, Gelberger Kálmán, Glück Károly, Török István, Tőkés Vincze rendes — Bakacs János, Járai István, Fazekas Lajos, Nagy Lajos és Kulcsár József póttagokul.

* Nagyidők tanuja. Tegnap hunyt el Gyulán 70 éves korában Herbert Alajos, ki mint főhadnagy küzdötte végig a magyar szabadságharcot. — Majd a szerencsétlen véget ért Miksa főherceggel kiment Mexikóba s mint a császárnak egyik hűséges és kedves gárdistája vett részt a mexikói expedícióban, honnan azonban, mielőtt a szerencsétlenség bekövetkezett volna, hazajött s Gyulán mint kisebb megyei hivatalnok éldegélt, míg végre küzdelmes életének a csendes halál véget vetett.

* Vihar és földrengés. Temesvárról jelentik, hogy ott két nap óta szakadatlan hóvihár dühöng, változó hideggel. Szombatról

vasárnapra virradó éjjel tizenegy óra tájban — egybehangzó jelentések szerint — földrengés volt a városban, a mely némely helyen az alvókat kidobta az ágyból. A földrengés irányát nem figyelték meg.

* Érettségi vizsgálatok. A második javító és pótló érettségi vizsgálatok szóbeli része közbejött akadályok miatt, nem december 21-én, hanem december 17-ik napján lesz. Nagyvárad, 1896. december hó 3-án. Az igazgató ság.

* Tanárok előléptetése. Tanárok öröme is lehetne e hir czime; nem kevesebb mint 59 tanár előléptetéséről van szó. A közoktatási miniszteriumban kiadott Hivatalos Közlöny ugyanis a tegnapi napon közzétette az állami középiskolákban alkalmazott igazgatók és tanárok rangsorát, a tanulmányi alaptól fentartott középiskolák rangsora pedig szintén készen van és december 15-én fog megjelenni. A két rangsorból kitűnik, hogy az állami intézeteknél két igazgató jut az 1800, négy tanár az 1600, más négy tanár az 1400, huszonhat tanár pedig az 1300 forintos fizetési fokozatba; a tanulmányi alaptól továbbá egy igazgató előlép a 2000, két igazgató az 1600, két tanár az 1400 és tizenhatsz tanár az 1300 forintos fizetési fokozatba. E szerint az állami intézeteknél 36, a tanulmányi alaptól 23 előléptetés történt.

* Nincs kölcsön a város részére. Említettük, hogy S a I Ferencz kir. tanácsos, polgármester Budapestről, — ahol a város, illetve a tűzérkaszárnya építésére szükséges kölcsön, továbbá más függő városi ügyekben pár napig tartózkodott, — hazaérkezett. Mint értesülünk, a kölcsönre nézve nem járt az utazás eredménytel s így nincs kilátás, hogy rövid időn belül kedvező feltételek mellett kölcsönt vehessen fel Nagyvárad városa.

* Nagy-kút utcán az Ujfalussy-ház előtt a gyalogjárda szélén volt hajdan egy kerekas kút, melyet valaki a tavaszon szétszedetett s betömetett, attól kezdve a földtörmés majdnem egy métert szállott s most ezen gödör ott tártong hónapok óta, ha pedig a havazások beállanak, a gödör nem fog látszani s valami szerencsétlenséget okozhat, de hogy ez kikerültesse, akár a várost, akár a háztulajdonost illesse ezen gödör betömetése, jó lenne intézkedni mielőbb, mert úgy látszik, hogy a N.-kút utcán őrködő rendőr figyelmét ez kikerülte; mert feltehető, ha fenhatóságának jelentést tesz. rég temettek volna bele két szekér kavicsot, a mi elegendő annak veszélytelenné tételére.

* Nincs gazdája. Papp György városi szolga egy női selyem napernyőt őriz a városházán, a melyet a Gyermekbarát vagy a városi árvaházi választmány ülésén jelenvolt valamelyik urhölgy felejtett a közgyűlési nagyteremben. A gazdátlan napernyőt ez időszereint ismeretlen tulajdonosa a nevezett szolgánál átvetheti.

* Elítélt katona. Egy nagyvárad lap hozta azt a közleményt, hogy Ferenczy István közlegényt, ki bajtársát megölte, halálra ítélték. Az ítéletet — szerintök — ő Felsége aláírta s hogy a napokban végre is hajtják a kivégzést. Biztos forrásból vett értesülésünk szerint, Ferenczy István 101-ik gyalogezredbeli közlegényt, ki — szeretőjét ölte meg és nem barátját, nem lövik agyon, hanem a felsőbb katonai bíróság szerint tizenöt évi várfogságot kell neki kitölteni.

* Rendőri hírek. Feltört halászbárka. Schönberger Lipót halkereskedő bárkáját az éjjel feltörték és abból temérdek halat a bárkán levő lánczczal együtt elloptak. A kár mintegy 11 frt. A tettesek, ez idő szerint, még ismeretlenek. — A nagy razzia újabb eredménye. A rendőrség tegnap folytatta üdvös

munkáját. A siker nem maradt a tegnapielőtti mögött, amennyiben ismét vagy ötven csavargót fogtak el. Ma nagy tolonczolás lesz, az érdekes egyéneket, három-négy csoportban eresztik utnak a szélrózsa minden irányában, hogy többé meg ne lássák, Várad égnek meredő tornyait.

Farsang — Adventben.

Volt egyszer egy miniszterelnök, szép nem volt, jó sem volt, hanem azért úgy tartották, hogy miniszterelnöknek való volt. A hirtelen elhatározás embere volt, éppen azért nem volt válogatós az eszközökben, de hát hiszen mások sem igen válogattak, mikor őt tették meg miniszterelnöknek. Mindenki azt hitte, hogy semmi értéket fel nem mutató, sőt gyanus előzményű multja után, hamar bele pottyant az őt megillető feledés homályába. De nem pottyant, hosszu ideig ült a hatalom polczán s ez idő alatt sok minden történt a vezetése alatt álló miniszteriumban, még pedig nem valami diszes dolgok, az ilyesmit pedig a tyuk is kikaparja. Ezt is kikaparta.

Hanem most repülünk a *mindig derős* Itália ege alá, mert kérem, amiről szólok, az nem itthon történt, mint talán sejtették nyájas olvasóink, hanem Taliánországban.

A fent említett miniszterelnök Crispi ur volt, a híres szabadkőműves májszter. Most Rudini ül az elnöki széken s ez úgy gondolta, hogy mivel a szabadkőművesek szeretnek az egyház orra alá borsot tőni, alkalmat ad nekik reá s farsangot csinált az adventi szent időben.

A nagy álarczos bála meghívta az összes szereplő szabadkőműveseket és sajátkezűleg rendezte a bált. Még pedig egyszerre, hegedül rajtuk, tánczoltatja őket s a szép maszkokról lerángatja az álarczot. A »Jambó« hazájában így tánczolja a tarantellát.

A *kereskedelmi miniszterium* vonult be elsőnek a tánczba. Rudini sokalta a bájos maszk tú pénzét, pedig potom 5000 frankot szokott évenként tíre felszámítani a szende miniszterium, de még azt sem engedi meg a tánczmester, hogy a bájos tánczos verejtékes arcát megtörölje, mert sokalja a 15000 frankot, mit e czimen szokott elszámolni, az pedig a tisztaság elleni merénylet, hogy a seprűre felszámított 1500 frankot is sokalja, hiszen maga is beláthatná, hogy van ott mit seperni. Vagy ha a seprű ellensége Rudini, miért haragszik a szőnyeg czimen beadott számlára, mely ugyis csak 100,000 frank. Inkább örülne, hogy csupa irodalmi zsenik dolgoznak a hivatalban, kik arany tollal írnak, ami bizonyára úgy van, mert pennára 20,000 frank van elszámolva.

A tánczosnő e hosszu keringő alatt szédelegni kezdett, Rudini tehát letette s mással kezdte a tánczot.

Igazságügyminiszteriumot hívta fel egy fordulóra s szerelmes szavakkal susogta fülébe, édesem, ha korrekurára 500,000 frankot számolsz el, ez olyan hiba, amin a korrekura sem segít.

Ezután felszólította az *állami vállalkozókat*, kérdezgette, hogy mily sebességgel kell 12 vonatnak rohanni, hogy 255,300,000 franktól egészen 578,800,000 frankig juthasson az ember. A kérdeztettek száj- és körömfájást kaptak s így nem szóltak, körmüket pedig behuzták, nehogy rákoppintásnak s jobban fájjon.

Egy jókedvű minisztertől azt kérdezte, hogyan változnak az illemhelyek — orfeumi énekesnők gyémánt ékszeréivé?

Fogós kérdések a heves táncz alatt, de a bál folyik, a táncz hevesebb, a kérdések mindig bizalmasabbak lesznek, furesán fog ez végződni.

Hanem sajtáságos, az egyház nem haragszik azért, hogy a szabadkőművesek így báloznak adventben.

EGYESÜLETEK.

A *biharmegyei Népmvelési Egyesület* tegnap Sipos Orbán kir. tanfelügyelő elnökléte alatt látogatott választmányi ülést tartott.

Jelen voltak: Beliczay Sándor, Valaschek Venczel, Réz Mihály, Vinkler Kajos, Jánosházi János stb.

Titkár előterjeszti a *sóvárhelyi és kis-jenői* gör. kel. iskolaszék kérvényét,

tanszerek adományozása iránt. A választmány jóváhagyását adja.

Olvastatik az *Emke* átirata, mely szerint ő Felsege a közművelődési egyesületek kongresszusa alkalmából hozzá intézett hódoló sürgönyökért legmagasabb elismerését nyilvánítja.

Felolvastatik a *Magyar Iskola*-egyesület felhívása, a melyben a Gerlőczy által kidolgozott »Visszapillantás« című memorandum alapján buzdítja az összes kultur-egyesületeket egy központi szervezet megalakításának, illetve az eddigi végrehajtó-bizottság állandósításának pártolására.

Sipos Orbán lelkes beszédben támogatja az átirat érveit, különösen hangsúlyozván nem csupán kulturális, de nemzeti szempontból is szükséges voltát egy központi, a harmonikus eljárást lehetővé tevő intézménynek akkor, a mikor bizonyos egyesületek működését egyoldaluaknak nevezik.

Csulya falva kérvénye kiadatik a kebelbeli bizottságnak.

Bikács gör. kel. iskolának tanszerek és *Martosfalva* (Rippa) községnek segély iránti kérvénye a jövő évi költségvetés terhére elfogadtatik.

Örvendetes momentuma az ülésnek hazafias szempontból az, hogy valamennyi idegen ajku község iskolahatósága magyarul és pedig jó magyarsággal szerkesztett kérvényben fordult az egyesülethez, mely körülmény a Népmvelési Egyesületnek, mint közreműködési és hazafias factornak, létjogosultságát s vezetőinek, első sorban Sipos Orbánnak arra természetességét egyaránt nyilvánvalóvá teszi.

Katholikus Sajtó-Egyesület Sopronban.
A soproni katolikusoké az érdem, hogy megadták a példát a Magyarország többi katolikusainak, miképpen kell támogatni a katolikus sajtót. Sajtóegyesületet alakítottak, amelynek kettős célja kiszorítani a keresztény családközből az egyház- és vallásellenes folyóiratokat és könyveket, ezeket olyanokkal pótolni, a melyeket a kath. egyház szelleme és a hazafias leng át s ily utakon ellensúlyozni a keresztény ellenes irányzatok terjedését. A nemes czélu egylet alapszabályai szerint az egylet tagja nemkülömböség nélkül minden felnőtt keresztény lehet. Az alapító tag egyszersmindenkorra 50 frtot, a pártoló évenként legalább 2 frtot, a rendes tag évenként legalább 50 krt fizet. A tagok köteleessége tőle telhetőleg terjeszteni az egylet által kiadott vagy ajánlott könyveket, újságokat, folyóiratokat stb., aztán hirdetni ezekben, szellemileg is közreműködni a keresztény sajtó terjesztésében, végül nyomtatványait csak keresztény nyomdákban megrendelni. Az alapszabályok többi részei az egylet beléleletéről intézkednek.

IRODALOM.

— *Az Oktató Népkönyvtár. VI. évfolyamának I-ső száma* a következő érdekes tartalommal jelent meg. Az *első szám* hoz a: *A halál politikája* című tanulságos értekezést *Stolz A. Zalkvári* zamatos fordításában két ivben. Egy iv *Egyháztörténet*: Cerulár Mihály szakadarsága. — Az investitúra harcz. — A kart-hauziak. — *Mozsik*: kalendárium december hónapról, tudnivalók; a gazda, jogügyi kérdések, mulattató.

A népiesen megírt vállalat egy füzeté következtetni enged a következő füzetek tartalmasságára. Egész évre az előfizetés csak két forint. — *Az Oktató Néplap képes* újság előfizetése szintén két forint egy évre. Megrendelhető: *Oktató Népkönyvtár Fozsony* címmel.

A *kis Jézus*. E címmel a mult év karácsonyán egy pompás képeskönyv jelent meg, mely egyszerűben a gyermekvilág kedves könyve lett; a gyermek-Jézusról szóló történetek hamar utal találtak a gyermekek fogékony szívéhez s kész örömmel, játszva tanulták meg a

nemesítésökre irt versikéket. Szívesen fogadták ekönyvet a szülők, nevelők, iskolák s készségesen ajánlotta, a sajtó is.

E siker arra bátorítja fel a szerzőt, hogy a gyermekvilág barátainak újból ajánlja könyvét a beköszöntő karácsonyi ünnepekre, a mikor keresve se lehetne alkalmasabb könyvet adni a gyermek kezébe, mint ezt, a mely a kis Jézust állítja eléje követendő mintaképpül.

A 12 képpel, finom papíron, csinos vászonkötésben, szép, színes czimképpel díszesen kiállított könyv ára bérmentes postai küldéssel *1 frt 10 kr.*, mely összeg alulírott szerző címére küldendő (Budapest, IV. Városház-tér 4.). Gyűjtőknek 6 példány után tiszteletpéldánnyal szolgálunk. Budapest, 1896. december 1. *Prónai Antal dr.* kegyesrendi tanár.

Könyvet adok „*Álmok az üdvéről*“ czimalatt. Egyszerű történetet mondok el benne, a mint azt megfigyeltem s részben végigálmodtam. Egy hűséges barátom, kinek szavárahallgatni nekem édes, biztatott a kiadásra. Ez a jó, ez a tökéletes barát, a klasszikus szava szerint a másik én — a szív.

A kik érdeklődnek könyvem iránt, méltóztassanak annak árát, 1 frtot, az Országgyűlési Értesítő részvénytársaság pénztári hivatalába (Budapest, Vármegyeház-utca 11—13.) küldeni, melynek ellenében január első napjaiban bérmentve megkapják a könyvet. Budapest, 1896. november hó. *Magassy Annuska*.

Igazságszolgáltatás.

A jósnók.

— (Saját tudósítónktól) —

B u d a p e s t, decz. 3.

Három fekete ruhás asszony ül a vádlottak padján. A legfiatalabb köztük negyven esztendő, a másik kettő tul jár az ötvenen. A nyelvet azonban fiatalos hévvel pergeti mind a három, a mi egyik kelleke népszerű mesterségüknek. Azzal vannak ugyanis vádolva, hogy jóvendöléssel bolondítják együgyü embertársaikat. »Egy igaz, őszinte magyar« árulta el őket, a ki ezzel az aláírással levelet irt a főkapitány-nak, figyelmeztetvén őt a három Szibilla kis hirdetéseire.

»Becses figyelmébe ajánlom, így szól az őszinte magyar levele, a mellékelt hirdetéseket, a melyeket vadországban sem türne el a rendőrség. Hazánk ezeréves millenniuma alkalmából a családok és gazok gyűlőhelye lett. Annnyira van a szabadság, hogy ilyen szédelgők nyiltan hirdetik magukat? Hát nem elég volt az alvó fakir páratlan szédelgése, a ki százezer embert megcsalt, köztük József kir. herceget is?«

A hirdetések révén kinyomozták a három javasasszonyt s így került Ráth Károlyné szül. Galga Teréz, Horváth Lajosné szül. Gyulai Katalin és Suhajda Istváné szül. Varga Liza a büntető járásbírósa foruma elé, a hol Gajzágó Manó kir. táblabíró közrend ellen való kihágásért vonta felelősségre.

Először Ráth Károlynét hallgatták ki, a ki csak hügyeknek jóvendölt, amint ez hirdetésében is világosan meg is jegyezte. Ezek fogékonyabbak a jóslás művészeté iránt s kíváncsiabbak a jóvendő titkaira, mint a férfiak.

A bíró: Van férj?

A vádlott: Csak volt. Elhagyott, mert husz évvel idősebb vagyok mint ő. Azt mondta, hogy csunya és vén vagyok, ő pedig a fiatal szereti.

— Mi a foglalkozása?

— Kártyát vetek már huszonhét esztendő óta.

— Kitől kapott erre jogot?

— Senkitől. Egyszer voltam boldogult Török főkapitánynál s ő azt mondta, hogy szabad kártyát vetni, csak házakba ne járjak.

— Ezt nem hiszem.

— Pedig úgy van, aranyos, én nem hazudok.

— És mennyit kap egy-egy vendégetől?

— Ki husz krajczárt, ki harminczat fizet,

tetszik tudni, ilyenre nincs taksa. Akad néha korona, meg forint is.

Horváth Lajosné a másik vádlott, azt hirdette magáról, hogy régen elismert jósnő, akinek még minden szava bevált.

— Mióta üzi ezt a mesterséget? — kérdezte tőle a bíró.

— Tíz éves korom óta. Én már ugy születtem.

— Ne mondja.

— Igen, igen, erre születni kell, ezt nem lehet ugy eltanulni, mint más mesterséget.

— És milyen emberek járnak magához?

— Mindenféle egyének. Szegények, gazdagok, tiszték, hivatalnokok, sőt még grófok.

Suhajda Istvánné nem volt olyan őszinte, mint vádlottársai. Azt mondta, hogy ő már két esztendeje, hogy fölhagyott a kártyavetéssel, mert megbüntették érte.

— Hát akkor miért hirdeti magát?

— Azt nem én tettem az ujságba, hanem valami ellenségem. Hiszen tetszik hallani, hogy milyen rekedt vagyok, ilyen hanggal csak nem lehet jövedölni.

— Talán éppen a sok jövedölestől rekedt be.

— Oh kérem, rekedt vagyok én már a tavasz óta.

A bíró Ráth Károlynét és Horváth Lajosné közrend ellen való kihágásért egyenkint husz forint pénzbüntetésre ítélte. Suhajdánét ellenben fölmentette.

Horváthné: Mit csináljak már most kérem azokkal a hölgyekkel, a kik hozzám járnak?

A bíró: Küldje el őket.

— Aztán miből éljek?

— Az már a maga gondja. A kártyavetést tiltja a törvény.

Horváthné (sirva). De mikor én már ebben megöregedtem.

Az elítéltek fölebbezték, mert így jövedölte meg Ráthné, odafönt kegyesebbek lesznek az urak.

A tarka-kutya históriája.

— Érdekes végtárgyalás. —

Buksbaum urat megbarapta egy tarka-kutya.

Mivel pedig történetesen *Hauzlinger* János kutyája is tarka, tehát panaszt emelt a törvényszéknél s kérte *Hauzlingert* elítélni gondatlanságból okozott súlyos testi sértés miatt.

A végtárgyalást tegnap meg is tartották, melyen megjelent a vádló, védő, vádlott stb. teljes számban.

Elnök: Előadja a tényállást.

Vádlott: Tagad.

Panaszos: Megmarad állítása mellett.

Ezzel a bizonyító eljárás befejeztetett s elnök felszólítja vádlót a vád előterjesztésére.

A vád.

A panaszt tarka-kutya harapta meg. Mivel a *Hauzlinger* kutyája is tarka, valószínű, sőt bizonyos, hogy az harapta meg, kéri a vádlottat gondatlanságból okozott súlyos testi sértés vétségében bűnösnek kimondani s a §§-ok rendelkezése szerint büntetni.

A védelem.

Védő tagadja az állítást s bizonyítja, hogy *Hauzlinger* ártatlan.

Az ítéletet ily értelemben mondták ki s vádlottat felmentették.

Indokok:

Nem csak egy tarka-kutya van a világon.

Ezzel a tárgyalás véget ért.

A tenkei rablás. Rothbárd Márton feljelentette Vékás Sándort és Togyerriás Tódort, mert állítólag, Tenke mellett megfogták, megverték és kifosztották. Tegnap tartotta meg ez ügyben a nagyváradi kir. törvényszék Mille Gyula elnöklété alatt a végtárgyalást. Mivel pedig a tanúk igazolják, hogy a két vádlott a kérdéses időben odahaza volt, őket a rablás vádjával felmentette.

REGENY-CSARNOK.

Zsebeld ki felebarátodat.

REGÉNY.

Irta: GÉRARDE D. 50

— Nem! nem fogok habozni. De nem beszélhetnék erről máskor is. Oh! mit szólna a nagynéni mindezekhez! Oh bár itt volna Viczia velem!

— Már tudja, hogy szeretlek és jó tanácsaival majd segít neked. De az én időm lejárt, távoznom kell.

— Mondja csak, okvetlenül el kell mennie a háboruba?

Szemei megteltek könnyekkel.

— Okvetlenül és ha esetleg nem térnék vissza...

— Oh ne beszéljen tovább! — Xénia egészen odaborult az ő keblére; könnyeit már nem tudta visszatartóztatni.

— Drága angyalom! semmit sem akarok többet mondani, a mi téged megsomorítana. De most már csak erre van időm, hogy bucsut vegyek tőled.

— Mily örömet áldoztam fel azt a mazurt — suttogá Xénia — ha az egészet is elmulasztottam.

— De most már igazán bucsuzom. Nem mondom: »Ne felejtse« mert tudom, hogy ez nem fog megtörténni. Különbösen s itt gyorsan egy kis érmét vett le óralánczáról — őrizd ezt a mai este emlékére, mi visszatérek. És most adjál te is egy kis emléket, egy kis virágot kebledről, ez meg fogja könnyebbíteni nekem a várakozást.

— Igen adok, de nem ezt — mondá Xénia, midőn Kázmér egyet le akarát törni, — itt észrevették, hogy hiányzik, hanem azt... így ni... Jaj! ott jön valaki!

Lépteket és hangokat lehetett hallani, az orchester elhallgatott. Kázmér még egyszer karjaiba zárta forrón szeretett Xéniáját, egy forró bucsucsó, egy bucsuzó és a válás megtörtént. A szép tündér tovább lebegett, közbe szemeiből törölve a könnyeket; ment vissza a kristály grottába, ahol csupa élvezet, boldogság s vigadalom honolt. Kázmér pedig nézett-nézett utána, míg csak szemei elől el nem tűnt, aztán ment ő is, előtte volt azon ut, hol fáradság, veszély s talán fájdalom és halál vár rá!

Egy szénkereskedő, kinek lakása nagyobb volt, mint a mennyire szüksége volt, azt az ajánlatot tette a takácsnak, hogy ossza meg vele.

»Köszönöm, — felelt az ajánlatra a takács, — de vissza kell utasítanom ajánlatodat, mivel félek, hogy árúim mihelyt ki lesznek fehéritve, rögtön befeketed.«

Marczin letette a könyvet, melyből Janinának olvasott, leült a fapadra s az égre bámult. Még csak kora márczius volt, már is meglehetősen jó idő volt. kellemes lanyha szellő járta át a kertet. A patikus házaháta megett levő kis téren nagy pocsolya volt. A kis kerti ház, melyben Marczin s Janina egymással szemben ültek, úgy nézett ki, mintha sárba mártották volna.

— Olvassa el még egyszer szót Janina, ki épen azzal foglalatoskodott, hogy az orvoságos üvegeket s edényeket, melyek valaha talán a legmagasabb polcon voltak, most pedig valami szerencsétlen sorsra jutottak, kalapácsal verte szét. Minden elárulta a patikát, még a kutyaól is valami szekrényfiókból készült. A kalapács-ütés hangja kísérte a fiatal ember olvasását. A mese végén Janina, hangos nevetésben tört ki:

— Ha, ha! Ez nagyszerű! De épen az ellenkezőt beszéli el!

— Micsoda ellenkezőt? —

— Ej! hát természetesen annak ellenkezőjét, a mi ránk illik! — felelt Janina miközben letette a kalapácsot.

Marczin a mesét kezdte magyarázni.

— Én legalább úgy gondolom, hogy mi hasonló esetben vagyunk, legalább is a mi az első részt illeti. A szénkereskedő s a takács ellentétek! Nemde? az ellentétek találkoznak! Én ezt a gondolatot találtam benne. — Karjait kereszthe fonva nézett Janinára.

Az felvette a könyvet: Hadd lássam csak

Ön kétségkívül téved. Nos hallgasson csak ide: — Tanulság: hol hasonlóság, ott igazi barátság nagyon ritka!

Miért hagyta el ön a tanulságot?

— Nem sokat törődöm vele; de mégis valóban ott van? — kérde Marczin nyugtalanul — hiszen akkor a mese fordított dolgot beszél. Ez különös! — szót a fiatal ember Janina kezét megfogva. — Van egy közmondás: Hasonlót szeret mindenki és minden. Ez épen ellenkezője a másoknak, egyik a kettő közül csak igaz!

— Ugy van! De mit csinál a kezemmel?

— Az enyimhez hasonlítom, ugy hasonlít a kettő egymáshoz!

— Nem is lehet különböző, Engedje el! szolt tovább kezét kirántva a Marczinéból. — Látja mit csinált? tette hozzá mialatt egy gombot kapott meg, mely Marczin ruhájáról szakadt le. — Szeretném tudni, most már ki varrja fel?!

— Ne törődjék vele, az élet nagyon rövid arra, hogy még a leszakadt gombbal is bajlódjunk.

— Arra ám elég hosszú, hogy gomb nélkül élje át — volt a felelet. Különbösen, ha udvariasabb lett volna, felvarrtam volna.

— Ön tud varrni? — kérde Marczin szeméit tágra nyitva.

Janina elővette, táskáját kis papirdobozt vett ki belőle, mely szintén a patikából került elő s ollóját, tűt, gyűszűt és czéznát tartá benne.

— Mily okos ön — szolt Marczin bámulva a mint Janina gyors öltésekkel erősítette fel a gombot, majd Marczin simogatását tüszurással akadályozta meg.

— Az ön tüje hegyes! kiáltott Marczin, — keresztül menne a teve fülén is.

— Ugyan ne beszéljen olyan ostobául!

— Ön meg ne szurkáljon!

— Megérdemli, — felelte Janina.

— Ön olyan rosszul bánik velem. Mikor kedvére bevetttem azokat a keserű pirulákat, iszonyu főfájásom volt; az sem kellemes dolog, mikor Ön azt az iszonyu sőt tartja az orrom alá. Szóval ön rosszul bánik velem, én pedig nem sokáig tűröm. A korsó addig jár a kutra, míg-mig a teve hátát törli! érti?

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK.

Mária Dorottya gyengélkedik.

Budapest, december 3. (Saját tud. táv.) Brüsszelből távirják, hogy Mária Dorottya főhercegnő férjével hétfőre tervezett elutazását közbejött gyengélkedése folytán elhalasztotta.

Tisztelgés a primás előtt.

Budapest, decz. 3. (Saját tud. táv.) A Pázmány-egyesület küldöttsége ma tisztelgett Vasary Kolos hercegprimás előtt. Hummer Nándor, mint elnök anyagi támogatást kért a primástól, aki meleg szavakkal válaszolt a küldöttségnek és kijelentette, hogy mindenkor számíthatnak ugy erkölcsi, mint anyagi támogatására. A küldöttség éljenezve távozott a primástól.

Fraknói bibornok-jelölt.

Budapest, decz. 3. (Saját tud. táv.) Egy esti lap biztos forrásból jelenti, hogy a pápa Fraknóit, kedvelt magyar főpapját, ennek pécsi megyés püspökké leendő kineveztetése után, a bibornoki kollégium tagjává fogja kinevezni.

A felirati bizottság megválasztása.

Budapest, decz. 3. (Saját tud. táv.) A felirati bizottság elnökévé a mai ülésben Tisza Kálmánt, előadó-jává pedig Pulszky Ágostot választották. A legközelebbi ülés hétfőn lesz az országházban.

A Henza-városok sztrájkja.

Budapest, decz. 3. (Saját tud. táv.) Hamburgban az állapot nem változott. A munkaadók nem akarnak a választott bíróság közvetítésébe bele menni, bizva sztrájk helytelen vezetésebe és a sztrájkok rossz élelmezési rendszerébe. A városi szenatorhoz intézett levelükben azt mondják, hogy itt nem a bérért, de a hatalomért folyik a harc, s egy egészségtelen béke csak újabb harcok hozna, eltekintve attól, hogy a választott bíróságban a munkásoknak négy, míg a munkaadóknak csak egy képviselője lenne. A bémai sztrájkok már egyezkednek.

KÖZGAZDASÁG.

A hamis borgyártás ellen.

Régi baj az közgazdaságunk egyik ágának invetézált baja, a mi ellen most az anyagi tönkrejutás veszélyében forgó gazdák érdekében az arra hivatott tényezők állást foglalnak. A bortermelek türethetetlen helyzete már azelőtt is törvényhozási megbeszélés tárgyát képezte s még Baross Gábor volt az, a ki erre nézve törvényjavaslatot nyújtott be a Házhoz, melynek rendelkezései azonban hiányosak maradtak, vagy hiányosan lettek végrehajtva s míg egyes bor-nagykereskedők és borgyárosok óriási vagyonra tettek szert s bortermelek gazdák alig bírnak vetélni. E mellett a bornak sincs ára és kelete. Az ideai szüret általában még eladatlan. Erdélyben a bor ára 8—11 frt, Pestvidéken 10—11 frt.

A »Köztelek«-en gr. Zselén sz. Róbert elnöklété alatt ezen ügyben tartott most ülést a borászati szakosztály. Mint előadó Baross Károly szerepelt, kinek javaslatát a szakosztály hosszabb eszmecsere után el is fogadta. Ennek értelmében a szakosztály felkéri a magyar gazdasági egyesület igazgató-választmányát, hogy az előadó javaslata alapján egy memorandumban sürgesse meg a törvény revízióját a földművelési miniszteriumnál, kérve őt, hogy:

1. Tegye meg a lépéseket az 1893:XXIII. törvények hatályon kívül helyezésének az előadó határozati javaslatában kifejtett elvek alapján létesítendő egy a »természetes borok védelme és a borhamisítások megakadályozásáról szóló« törvény megalkotására.

2. Addig is, míg az új törvény létrejön, a mennyiben az 1893:XXIII. törvények kereteiben az lehetséges, intézkedjen a végrehajtásnak szigorítása iránt.

3. Hasson erőlyesen oda, hogy a fenti elvek alapján Ausztriában is hasonló törvény jöjjön létre és e kivánóságát sorozza a kiegyezési tárgyalások alapfeltételei közé.

Végre tehát mégis csak történik valami az ország egyik legjövődélmezőbb termelési ágának fellendítésére és a sok bajtól sanyargatott bortermelek osztályunk talán a mostani földművelési miniszter új regiméje alatt végre jobb napokat is fog látni. Hogy is danolták csak a régi jó időkben? »Felderül még valaha!«

Sebes-Körös vízszabályozó és árment. társulat.

M e g h í v ó.

A Sebes-Körös vízszabályozó és ármentesítő társulat Nagyváradon a saját irodahelyiségében (Szaniszló-utca 713. sz.) 1896. évi december hó 9-ik napján d. e. 10 órakor választmányi, d. u. 3 órakor pedig közgyűlést tart, melyre a t. választmányi tag urak, illetve az érdekeltség tisztelettel meghívotnak.

T á r g y:

A műszaki ártérfejllesztés osztályozása és az osztályozás aránykulcsának megállapítása ellen beadott felszólamlások bemutatása.

Nagyvárad, 1896. november 29.

Gróf Csáky Lajos,
társ. elnök.

Erdélyi aranybányák. Az erdélyi aranybányák felvirágoztatása czéljából a mult napokban egy döntő fontosságú lépés történt, a mennyiben »Fortuna aranybánya részvénytársaság« czim alatt egy részvénytársulat alakult 1,000,000 frt alaptőkével, abból a czélból, hogy e bányák közül a jobbakat megvegye s üzembe hozza. A társaság megvette már is a Szentlőndre nevű bányát Bucsumban, Abrudbánya szomszédságában, mely az eddig tett számos kísérletek tanúsága szerint olyan értéket tartalmaz, melyek tonnánként 23 gramm aranyat tartanak s azonkívül szabad arany is fordul elő több kilogrammnyi mennyiségben. A bánya tehát olyan, hogy a transvaali híres bányákkal is kiállja az összehasonlítást. Divatba jött ugyan újabban a transvaali bányákról általában mint szédélégésről szólni, igaz is, hogy sok bánya ott szédélégésnek bizonyult, de viszont elfelejtik, hogy a transvaali bányák a világ arany szükségletének legnagyobb részét fedezik s az egyes rossz bányák mellett van egy egész csoport, mely évek sora óta több mint száz %-os osztalékokat adott a részvényeseknek. A legutóbbi évben is 2 millió unczia aranyat produkáltak ezek a bányák, tehát egy hónap alatt több mint 80 millió forint értéket! Nem csak az alapítók nyertek ott százmilliókat, de meg sokkal többet a részvényesek. A Fortuna bánya-részvénytársaság élén egy oly férfi áll, mint herceg *Batthyány-Strattmann Ödön*, Magyarország egyik legelőkelőbb gavaléria s legvagyonosabb főura, ki nem adta volna a vállalatához a nevét, ha nem lenne biztosítva a siker. Kivüle a társaság igazgatói még *Hammond*, az Egyesült Amerikai Államok budapesti főkonzula, továbbá *Mr. James Langermann*, a ki őt esztendőig lakott Transvaalban s több ottani bányának ma is részvényese, gróf *Berchtold Miklós*, gróf *Festetics Géza* és *Boér Béla* Abrudbánya város polgármestere, volt országgyűlési képviselő, a ki a helyi viszonyokat a legalaposabban ismeri. A részvénytársaság teljesen befizetett alaptőkével alakult, a részvényeket egy konzorcium vette át, mely azokból 500,000 frt árut piacra hoz, még pedig minden agió nélkül. Annál inkább is ajánljuk a közönségnek, hogy e vállalat iránt érdeklődjék, mert minden megtörtént, a mi a sikert biztosíthatja s egyszersmind a hazai aranybányászat felvirágoztatásáról van szó. Mi e bányászatban olyan kincset birunk, mely eddigelé kellő méltatásban nem részesült. Magyarországon újabban külföldi, nevezetesen ausztráliai bányák részvényeivel házalnak országszerte, mialatt sokkal jobb hazai aranybányáink nélkülöznek a kellő tőkét, a melynek birtokában nagy virágzásra lennének hozhatók.

Terménytőzsde.

Bécs, december 3.

Buza tiszai	4.63—4.75
• bányási	6.30—6.55
• bácskai	4.40—4.42
• szokványáru őszre	6.40—6.42
B u z a szokványáru tavaszra	6.50—6.75
R o z s tiszavidéki	3.75—3.85
• szokványáru őszre	4.25—4.35
• szokványáru tavaszra	7.38—7.40
T e n g e r i magyar	6.40—6.43

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsde 1896 decz. 3-án.	122 —
Magyar aranyárjádék 4%	99 —
Magyar koronajárjádék	122 —
Magyar vasúti kölcsön aranyban 4 1/2%	101 —
Magyar vasúti kölcsön ezüstben 2 1/2%	119 75
Magyar keleti vasúti államkötvény 1876-ból	97 75
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	100 —
Italmérségi jog megváltási kötvény	97 50
Horvát-szlavon földterhermentesítési kötvény	151 —
Magyar nyereségy sorsjegy-kölcsön	137 —
Tiszszabályozási és szegedi sorsjegy kölcsön	101 —
Osztrák járadék papírban	101 —
Osztrák járadék ezüstben	122 50
Osztrák járadék aranyban	107 75
Osztrák korona járadék	143 —
1860. osztrák államsorsjegyek	937 —
Osztrák magyar bankrészvény	401 50
Magyar hitelbank részvény	364 40
Osztrák hitelintézeti részvény	350 25
Osztrák-magyar államvasúti részvény	9 52
20 frankos arany (Napoleonador)	58.82%
Német birodalmi márka	119.50
London vista	47.50
Páris vista	11.76
20 márkás arany	—

A szerk. esztésért ideiglenesen felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Tisztelettel hozom a n. é. közönség beeres tudomására, hogy miután a jelenlegi üzletem mellett levő „**Próféta**“ czimű üzlethelyiséget a jövő év február 1-től fogva szintén kibéreltem és ezen két üzlethelyiséget egy nagy helyiséggé akarom átalakíttatni, hogy ott egy minden igényeket kielégítő üzletet az eddig folytatott szakmában, de kibővitve és a fővárosi előkelő üzletek mintájára berendezhessek, — ezen oknál fogva, amennyiben a helyiségek teljes átalakításával járó munkák árucikkeimre igen káros hatással lennének, kénytelen vagyok a jövő év február 1-ig, illetve az új üzlet átalakításáig

Összes árulmat 271 7—12

a beszerzési árban,

sőt részben még a beszerzési áron alól is elárusítani;

megjegyezvén hogy különösen kedvező alkalmat nyújtok ezáltal a közeledő karácsonyi alkalomra ajándéktárgyak és gyermekjátékok beszerzéséhez, miután a n. é. közönség ezuttal izléses finom árut feltűnő olcsó árban vásárolhat, a miről már a legcsekélyebb bevásárlás által is meggyőződés szerezhető.

Kiváló tisztelettel

KALENDA JANOS,

norinbergi és diszműtáru kereskedő

NAGYVÁRADON, Szt.-László-téren.

Ajánlkozás.

Számadások és fogalmazatok készítésében teljes jártassággal bíró csinos és gyors írásu hivatalnok ajánlkozik az esteli órákban, saját lakásán vagy megjelölt helyen írásbeli és számadási munkálatok végzésére.

Czim e lap kiadó hivatalában.

291—2—3

5166/96 tkv.

Árverési hirdetményi kivonat.

A székelyhidi kir. jbiróság, mint tkv. hatóság közhírré teszi, hogy a nváradai görög kath. egyházmegyei aggpapok segélypénz alapja végrehajthatónak Gerdán Tógyer váradai lakos végrehajtást szenvedő elleni 1200 frt tőkekövetelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében a vasadi 27. sz. tjkvben A l. 1. 6.—10 r sz. a foglalt ingatlan 1239 forint, ugyanezen tjkvben a + 1. r. sz. a foglalt szőlőre az árverést 56 forintban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az 1896. évi december hó 21-ik napján d. e. fél 12 órakor Vasad községhezánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron is eladatni fog.

Árverezni szándékozik tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át, vagyis 123 forint 90 krt és 5 frt 60 krt készpénzben, vagy az 1881. LX. tcz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt ovadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. tcz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Székelyhiden, 1896. november 11.

A székelyhidi kir. jbiróság, mint tkvi hatóság.

Olasz József,
kir. aljárásbíró.

293—1—1

Kárpáti Miklós

uj divataruházából

Nagyvárad, Zöldfa-utca, „Zöldfa”-étteremmel szemben.

Ha pénzed van, mindened van!

Hölgyeim!

Nagyvárad legnagyobb áruháza!

Bő megtakarítás!

Kiárúsítás!

50%-kal olcsóbb párti!

Kedves olvasó! Reklámokkal nem untatom, hanem legegyszerűbb szavakban tudomására juttatom, hogy egy a mai kor igényeinek megfelelő elegáns

női- és uri divatüzletet

nyitottam, pontos szolid, legolcsóbb árkiszolgálás mellett kizárólag elsőrendű, nagyjából *házánkban készült* cikkek kaphatók és az árak olcsóságairól alant tessék meggyőződni!

Tessék urak és hölgyek!

Uri gallérok minden facon 18 kr. 6 drb.	1.05
Uri kézelők ötszörös 35 kr. 3 pár	1.—
Uri ingek D siffonból 1.25 kr. 3 drb.	3.50
Uri ingek DD. siffonból 1.65 kr. 3 drb.	4.50
Uri ingek RR. siffonból 2.25 kr. 3 drb.	5.95
Uri ingek színes kretton és sefirből legujabb	1.45
Uri éjjeli ingek pikáns szegélyzettel	1.45
Uri lábravalók magyar v. német	—85
Uri nyakkendők ezelőtt 1.50 kr. most	—75
Uri harisnyák feyházban kötött 3 pár	—95
Uri zsebkendők tuczatja 2.85 kr. legfinomabb	3.75
Uri esernyők 1.45 kr. legjobb graciososa	2.45
Uri téli alsó ingek 85 kr. legjobb plüsch	1.25
Uri meleg Exelsior ingek jobb mint Jäger	1.95
Uri téli alsó nadrágok 95 kr. a leges legjobb	1.45
Női meleg alsó ingek nem csiklandós	1.25
Női téli bugyogók 85 kr. legjobb flanelből	1.35
Női meleg szoknyák mosó flanelből	1.45
Női alsó szoknyák Cloth jobb mint selyem	3.65
Női igeek 65 kr. jobb 85 kr. legjobb	1.25
Női ingek dus himzéssel francia mellszabással	1.95
Női corsetták 75., jobb 95 kr. dushimzéssel	1.35
Női siffon szoknyák francia hasacska szabással	2.45
Női harisnyák fekete 50 kr. rabmunka tartós	—65
Női kasmér és meleg fejkendők olcsó	—45
Női selyem kendők minden létező színben	—95
Női sálók 85 kr. szebb 1.15 kr. legujabb	1.75
Női berliner kendők 95 kr. legnagyobb	1.50
Női posztó kendők félnagy meleg	1.85
Női nagy nyakba való Himalaja meleg kendők	3.85
Leányka alsó trikók kézzel lábbal kezdve	—45
Fiuknak meleg trikók Jäger szabás kezdve	—45
Gyermek harisnyák minden színben kezdve	—25
Gazdasági lópokróczok 1 frt jobb	1.50
Uradalmaknak gácsi lópokróczok elszakíthatlan	3.25
Flanel takarók könnyű meleg mint a bunda	2.45
Fehér és kockás tisztí lótakarók párja	6.85
Parádés lópokróczok és szántakarók	4.15

Tessék jó háziasszonyok!

Egy ruhára őszi és téli versenyszövetek	1.56
Egy ruhára jó meleg mosó parketek	1.75
Egy ruhára való kitünő seviott kelmék	1.95
Egy ruhára való jó mosó Welour flanellek	2.35
Egy ruhára divatos gyapju kelmék	2.75
Egy ruhára Cordonette uj szövetek zsolnai	3.65
Egy ruhára őszi Delén kelmék mosó	4.65
Egy ruhára széles posztó szövetek tartós	4.95
Egy ruhára széles Damentuchok finom	5.85
Egy ruhára széles angóra téli szövetek	6.95
Egy ruhára fekete és színes mohair	7.45
Egy ruhához teljes kellékek összeállítva	2.45
Egy vég eperjesi lepedő vászon tartós	4.50
Egy vég rózsahegyvi vászon női ingekre	5.85
Egy vég késmárki vászon lábravalóra erős	5.95
Egy vég szepességi vászon ágyneműekre	6.75
Egy vég külföldi siffon nem valami jó	4.35
Egy vég eperjesi siffon nagyon szép tartós	5.95
Egy vég Sroll siffon selyem szálu	6.95
Egy vég Sroll kretton jobb mint vászon	7.45
Egy vég rumburgi 35 rőfös	7.85
Egy vég Szepességi Damaszt Grádli	8.50
Egy vég egyszélességű lepedő vászon	8.95
Egy vég valódi czérna vászon női ingekre	9.45
Egy vég staffirung vászon 54 rőfös	18.45
Egy derekalj takácsszöttes csinvatból	3.65
Egy 6 személyes kávé teríték színekben	1.35
Egy 6 személyes damaszk teríték szepességi	2.95
Egy tuczat Szepességi damaszk türölköző	3.95
Egy madrácz rendelt afrikából tartós	7.85
Egy olajos pipi paplan két személyes	2.65
Egy kasmér paplan két személyes	3.95
Egy atlasz Kasmér paplan legfinomabb	5.95
Egy ágy garnitúra két ágy és asztalterítő	3.45
Egy ágy garnitúra legjobb minőség 3 drb.	5.95
Egy ablakfüggöny Tunis kereszt csikokkal	1.50
Egy nagy patent szobaszőnyeg tartós	3.75
Egy ujszülöttnek összes kis staffirung ára	4.95

KÁRPÁTI MIKLÓS,

246 8-10

mint törvényszékieleg bejegyzett kereskedő megkülönböztetett bizalmat és támogatást érdemel

dicsérő és pontos kiszolgálásáért.

Nyomatott laptulajdonos: Szent László-nyomda-részvénytársaságnál Nagyváradon.

Karácsony, husvét és pünkösd ünnepeken egész nap zárva ez áruház!

Ezég rendületlen elve a vevők lelkiismeretes és korrekt kiszolgálása.